

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИВАТНА УСТАНОВА
«ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МІЖНАРОДНИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ
ІНСТИТУТ «БЕЙТ-ХАНА»**

**Кафедра гуманітарної та соціально-економічної
підготовки**

Історія України та українська культура

**РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни**

підготовки:

бакалавр

(назва рівня вищої освіти)

галузі знань

05 Соціальні та поведінкові науки

(шифр і назва галузі знань)

спеціальності

053 Психологія

(код і найменування спеціальності)

2021 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія України та українська культура» спеціальності 053 Психологія освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів для здобувачів вищої освіти 1 курсу.

Розробник: Коротенко Дарія Валеріївна, кандидат історичних наук

Робоча програма розглянута та затверджена на засіданні кафедри педагогіки та психології

Протокол від «26» серпня 2021 року № 01

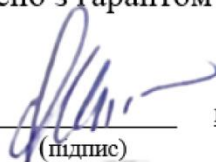
Зав. кафедри

(підпис)

к. істор. н. Д. В. Коротенко
(прізвище та ініціали)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої програми «28» серпня 2021 року

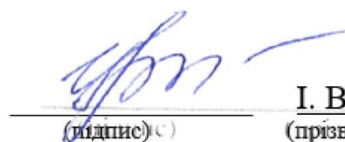
Гарант освітньої програми

(підпис)

к. псих. наук Г. Г. Колінець
(прізвище та ініціали)

Робоча програма перевірена навчально-методичним відділом «31» серпня 2021 року

Завідувач навчально-методичного відділу

(підпис)

І. В. Зеркаль
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисциплін за формами навчання	
	Денна	Заочна
Статус дисципліни (обов'язкова чи вибіркова)	обов'язкова	обов'язкова
Мова викладання	українська	українська
Передумови вивчення навчальної дисципліни (які дисципліни мають передувати вивченню)	вихідна	вихідна
Курс	I	I
Семестр	1	1-2
Загальний обсяг годин / кредитів	90 / 3	90 / 3
Кількість змістовних модулів	3	3
Годин на аудиторне вивчення	34	34
Годин на самостійне вивчення	56	56
Форма підсумкового контролю	залік	залік

2. Компетентності, результати навчання

Компетентності:

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку

Заплановані програмні результати навчання:

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна «Історія та культури України» передбачає опанування певним інструментарієм історичної науки, зокрема її культурної складової, вивчення студентами досвіду історичного минулого народу України, закономірностей політичних, соціально-економічних та культурних процесів, що відбувалися на її території, суті політичних вчень і формування української нації, проблем і перспектив розвитку української державності.

Завдання навчальної дисципліни «Історія та культура України»;

- дослідити закономірності виникнення та джерела формування української історії та культури;
- з'ясувати сутнісні ознаки історії та духовної культури нашого народу, їхню гуманістичну спрямованість, відкритість перед історіями та культурами інших народів, глибокий демократизм, творчий характер;
- навчити студентів вільно оперувати сучасними концептами історичного мистецтвознавства та широким фактологічним матеріалом.
- виробити вміння аналізувати і узагальнювати історичний матеріал у певній системі, оцінювати найважливіші події та явища української історії в контексті світової історії;
- порівнювати історичні події, орієнтуватися в науковій періодизації історії, формувати вміння знаходити і критично аналізувати потрібну інформацію з минулої та сучасної історії та культури України;
- застосовувати набуті знання для прогнозування суспільних процесів.

В результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- першоджерела та найважливіші писемні пам'ятки;
- історіософські концепції щодо формування та розвитку українського етносу;
- основні закономірності, суть і наслідки етапів і процесів українського державотворення;
- історичні особливості пошуку оптимальних моделей будівництва незалежної України;
- процес формування та розвиток історико-етнографічних регіонів України; - історичні процеси в міграційних та еміграційних явищах України;
- історію формування діяльності громадських, культурологічних, освітніх, політичних організацій українського народу;
- еволюцію, закономірність, ефективність розвитку державності України. цивілізаційні витоки і детермінанти української культури;
- сутність українських національно-культурних проєктів;
- світоглядні особливості української культури та їхній зв'язок із національним характером;
- основні етапи формування художніх стилів в українській культурі;

уміти:

- за результатами аналізу історичних джерел та історіографічної літератури визначати періоди, закономірності формування та розвитку етнополітичних процесів в Україні;
- аналізуючи сучасні документи та історичні документи, визначати особливості сучасного соціально – політичного розвитку українського суспільства та його перспективу;
- здійснювати порівняльний і глибинний аналіз історичних подій та явищ;
- розуміти взаємозв'язки минулого, сучасного і майбутнього;
- осмислювати та засвоювати історичний досвід.
- аналізувати різноманітні явища української культури;
- оцінювати значення культурних досягнень українського народу та внесок у них видатних діячів культури України;

- охарактеризувати художні стилі в українській літературі, архітектурі, театрі, образотворчому мистецтві, кінематографі;
- узагальнювати висновки про особливості історичних етапів та головних тенденцій розвитку української культури.

4. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1. Українські землі та їх політичний і культурний розвиток у часи середньовіччя та ранньомодерну добу (IX –XVIII ст.)

Тема 1. Українські землі в найдавніші часи. Давньоруська держава в IX-XIII ст. Генезис культури українського народу в IX-XIII ст.

Археологічна періодизація стародавньої історії. Залюднення території сучасної України. Поява і розселення людей на території України в епоху палеоліту. Заняття та початки духовного життя людини в епоху палеоліту та мезоліту. Форми соціальної організації. Неолітична революція. Неолітичні археологічні культури на території України. Трипільська культура. Прабатьківщина, розселення, побут і господарство трипільців. Перші індоєвропейці на території України. Середньостогівська та ямна культури. Землероби та скотарі доби бронзи.

Особливості культурного розвитку в ранньомодерний час. Історичне значення винайдення металургії заліза. Виникнення найдавніших великих племінних союзів та рабовласницьких держав в епоху раннього залізного віку. Таври. Кіммерійці. Чорноліська культура. Скіфи. Сармати. Історія античних міст-колоній у Північному Причорномор'ї та Криму: суспільні відносини, господарство, політичний устрій, духовне життя. Боспорське царство. Германські племена на українських землях. Велике переселення народів (IV – VI ст.). Гуни. Авари. Походження і розселення слов'ян. Археологічні культури давніх слов'ян (венедів, антів, склавинів). Перші писемні згадки про слов'ян. Суспільне життя та господарство давніх слов'ян. Давні слов'яни під час вторгнення готів, гунів та аварів.

Язичницька релігія та пантеон божеств. Культ «упирів» та «берегинь»; культ землеробських богів «Рода» і «Рожаниць»; культ Перуна. Представлення язичництва як світоглядної системи в усній народній творчості. «Повість временних літ» Нестора. «Руська правда». Давньоруське право. Мислителі Київської Русі. «Ізборник Святослава». Вплив візантійської культури. Культурні контакти Київської Русі зі світом. Культура княжого Львова. Архітектура: Десятинна церква (989 – 996 рр), Софійський собор (1037), відкриття у 1037 р. першої бібліотеки, Михайлівський Золотоверхий собор; Золоті, Софійські, Лядські та Печерські ворота, Печерський монастир (1051), Спасо-Преображенський собор (Чернігів), Успенський храм Печерського монастиря (1073 – 1089 рр.) Утвердження в XI ст. монотеїстичної релігії в Київській Русі. Зодчий на Русі Петро Мілонег: художником, автором семи ікон – Аліпій.

Тема 2. Українські землі у Литовсько-Польську добу (XIV - перша половина XVII ст.).

Феодална роздробленість на Русі. Її причини та наслідки. Володимир Мономах та його діяльність. Утворення Галицько-Волинського князівства. Данило Галицький. Особливості його суспільно-політичного розвитку. Золотоординське іго в українських землях та його наслідки. Прийняття та затвердження християнства на Русі. Розвиток культури.

Розчленування України і захоплення її земель Литвою та Польщею у XIV ст. Особливості розвитку українських земель у складі Русько-Литовського князівства. Закладення підвалин правової системи. Литовські статuti та Магдебурзьке право в українських землях. Кревська унія. Люблінська державна унія 1569 р. та її наслідки для України. Посилення соціального та національного гноблення. Релігійне життя в Україні в XVI ст. Берестейська церковна унія та її значення.

Витоки та причини виникнення козацтва. Особливості його побуту та життя. Основні групи козацтва та їх характеристика. Низові, реєстрові та городові козаки. Суспільно-політичний устрій Запорізької Січі. Козацько-селянські повстання. Цілі, хід, наслідки. Українська культура в Польсько-Литовську добу. Формування української народності.

Тема 3. Визвольна війна під проводом Б. Хмельницького. Українські землі в другій половині XVII – XVIII ст. Культура Гетьманщини XVII–XVIII ст.

Визвольна війна 1648 – 1657 рр. та її значення. Причини, характер, рушійні сили та хід Визвольної війни. Б. Хмельницький. Відродження української державності та суспільно-політичний устрій Війська Запорізького. Переяславська рада 1654 р. Березневі статті. Їх оцінка в історичній літературі та значення.

Українські землі у другій половині XVII ст. Руїна, її причини та наслідки. Розвиток подій на Правобережжі в 60-80-ті рр. XVII ст. П. Дорошенко. Устрій та політичні події в Гетьманщині у другій половині XVII ст. Московські, Глухівські та Конотопські статті. Андрусівське перемир'я та «Вічний мир», їх наслідки для України.

Зовнішня та внутрішня політика гетьмана І. Мазепи. Полтавська битва 1709 р. та її наслідки. Обмеження царським урядом автономних прав України (перша половина XVIII ст.). І Малоросійська колегія та Правління гетьманського уряду, їх діяльність. Гетьман К. Розумовський. Остаточна ліквідація гетьманства та Гетьманщини. ІІ Малоросійська колегія. Знищення Запорізької Січі Катериною ІІ. Визвольний рух на Правобережній Україні у XVIII ст. Коліївщина.

Своєрідність характеру культурного життя України XIV-XVI ст. Формування української етнічної спільності та культури. Зачинателі ренесансного гуманізму в Україні XV-XVI ст.: Павло Русин із Кросна, Станіслав Оріховський-Роксолан, Юрій Дрогобич. Початок національно-визвольної боротьби наприкінці XVI - поч. XVII ст. та подальший розвиток культури. Полемічна література: Герасим Смотрицький, Іван Вишенський. Рукописна книга та перші друковані книги, виконані кирилицею. Друкарська діяльність Івана Федорова як світове надбання української національної культури. Острозька слов'яно-греко-латинська академія й започаткування нового етапу в розвитку шкільної освіти в Україні. Церковні православні братства. Братські школи. Мистецтво: перехід від готичного стилю до ренесансно-барокового. Фольклорне розмаїття. Розквіт українського епосу (думи, балади, історичні пісні). Українська професійна музика. Взаємозалежність і взаємопереплетіння національно-визвольної боротьби та руху за відродження української культури в польсько-литовську добу.

Духовна культура українського народу другої половини XVII – кінця XVIII ст. Бароко як нове світовідчуття доби. Українське козацтво як історичний феномен і явище культури. Вплив козацтва на розбудову культури. Козацька художня творчість: думи, танці, ікони, собори. Козацькі літописи. Специфіка національного варіанту бароко в мистецтві. Остаточне оформлення стилю в добу гетьманства Івана Мазепи. Творець архітектурного барокового обличчя Києва у XVIII ст. – І. Григорович-Барський. Перлини барокової архітектури – споруди С. Ковніра, Й. Г. Шеделя. Розвиток портретного жанру. Становлення української драми (Д. Гуптало, М. Довгалевський, О. Кониський). Розквіт шкільного театру, вертепу. Музичне бароко: жанр духовного і світського канту, партесного концерту. Барокові риси хорової творчості М. Березовського, Д. Бортнянського, А. Веделя. М. Ділецький. Народно-пісенна творчість і козацький рух. Києво-Могилянська академія: її роль у культурному житті України та інших слов'янських народів. Філософська школа Г. Сковороди, діяльність Ф. Прокоповича. Розвиток освіти.

Тема 4. Суспільно-політичний та культурний розвиток України в XIX ст.

Суспільно-політичний та економічний розвиток України у XIX ст. Адміністративно-територіальний устрій українських земель у складі Російської та Австрійської імперій. Криза феодального ладу. Антикріпосницька боротьба в Україні. Декабристський рух. Події

революції 1848 р. на західноукраїнських землях. Національне відродження. Кирило-Мефодіївське товариство та його діяльність.

Буржуазні реформи 1860-х – 1870-х рр. в Наддніпрянській Україні. Їх причини та мета. Скасування кріпацтва. Вплив реформ Олександра II на соціально-економічний розвиток країни. Завершення технічного перевороту в Україні та початок індустріалізації. Перетворення України на головну вугільно-металургійну базу імперії. Розвиток транспортної мережі. Процеси урбанізації. Соціальні зміни в українському суспільстві. Формування пролетаріату та буржуазії України, особливості їх складу та соціальних поглядів. Початок трансформації царської Росії у буржуазну монархію. Запровадження місцевого самоврядування в Російській імперії. Становлення нової судової системи.

Загальноросійський революційний рух в Україні в другій половині XIX ст. Революційні народники та їх діяльність в Україні. «Чигиринська змова». Національно-визвольний рух в підросійській та південно-західній Україні. Утворення громад. В. Антонович, М. Драгоманов. Москвофіли та народовці, їх діяльність.

«Хлопомани»: предтеча широкого громадського руху: В. Антонович, М. Драгоманов, П. Чубинський, брати Синегуби, Л. Глебов, В. Самойленко, Б. Грінченко, а також майбутні політичні діячі С. Петлюра і брати Міхновські (члени полтавської громади). «Історія русів». Формування класичної української літератури народною мовою. І. Котляревський. Харківський університет.. Київський університет. Поетична та етнографічна діяльність М. Максимовича. Кирило-Мефодіївське товариство. М. Костомаров та П. Куліша. «Русалка Дністровая». Класицизм як офіційно затверджений стиль у добу романтизму. Архітектори А. Меленський, В. Беретті та ін. «Софіївка» як приклад садовопаркового мистецтва класицистичного стилю. Класицизм у живопису та скульптурі А. Лосенка, Д. Левицького, І. Мартоса, М. Козловського (др. пол. XVIII ст.). Майстри українського класицистичного малярства – І. Сошенко, В. Штернберг, Т. Шевченко. Творчість В. Тропініна.

Діяльність В. Антоновича, М. Драгоманова, П. Юркевича. Перша українська національна опера С. Гулака-Артемівського «Запорожець за Дунаєм». «Вечорниці» П. Ніщинського. Перше сузір'я професійних акторів (М. Щепкін, К. Соленик). Заснування українського професійного театру нового покоління (1883р.). Драматургія М. Старицького, М. Кропивницького, І. Карпенка-Карого. Основоположник української національної музичної школи М. Лисенко. Національна школа пейзажного живопису (80-90-ті рр.). Культурно-освітнє товариство «Просвіта» (1868, Львів). Наукові школи другої половини XIX ст. та їх світове значення (О. Ляпунов, М. Бекетов, І. Пулюй, С. Ковалевська, І. Мечников, О. Потебня, К. Ушинський). Українська культура: М. Грушевський, І. Франко, Леся Українка, М. Коцюбинський, В. Винниченко). Дослідження з фольклористики та етнографії.

Тема 5. Наддніпрянська Україна в період революційної кризи та національно-визвольних змагань (1900-1921 рр.). Культурний простір модерного часу.

Ранньоіндустріальна модернізація в Україні наприкінці XIX – початку XX ст. та її специфіка. Процеси монополізації у промисловості. Становище на селі. Революційна криза в українських землях на початку XX ст. та її прояви. Події революції 1905 – 1907 рр. Маніфест 17 жовтня 1905 р. та його значення для перетворення Російської імперії на конституційну монархію. Українці в Державній думі. Виникнення україномовної преси та діяльність «Просвіт». Утворення та діяльність українських національних партій. Земельна реформа Столипіна та її вплив на Україну. Перша світова війна в українських землях. Ставлення до війни українських політичних сил на Сході та Заході.

Модуль 2. Радянський варіант модернізації та становлення незалежної Української держави (1921-2018 рр.). Розвиток культури

Тема 6. Радянський варіант модернізації (1921-1939 рр.). Культурні перетворення міжвоєнного часу: досягнення та проблеми

Соціально-економічне та політичне становище України після закінчення громадянської війни. Початок радянського експерименту в Україні. НЕП в Україні та його наслідки. Особливості національно-державного будівництва в 1920-х рр. Вхід України до складу СРСР. Політика «українізації» в 1920-х рр.

Сталінський «великий перелом» 1929 р. Форсована індустріалізація та колективізація в Україні. Їх політичні та соціальні наслідки. Голод 1932 – 1933 рр. Встановлення сталінського тоталітарного режиму в 1930-х рр. Репресії в Україні. Особливості соціально-економічного розвитку західноукраїнських земель у міжвоєнний період. Діяльність українських політичних організацій в Польщі, Румунії та Чехословаччині в 1921 – 1939 рр. Утворення Карпатської України.

Якісні зміни в культурному житті України першої третини ХХ ст.: розбудова української державності; розвиток національної освіти та науки. Створення Української академії наук. Внесок В. Вернадського, А. Кримського та інших вчених в науку і культуру України. Створення Української академії мистецтв та її перший ректор художник-графік Г. Нарбут. Розвиток літературного процесу та вплив європейського модернізму (М. Вороний, Я. Савченко, О. Слісаренко та ін.). Творчість П. Тичини та «неокласики» (М. Зеров, М. Драй-Хмара та ін.). Діяльність літературних об'єднань («Ланка», «Марс» та ін.). Теоретик національно – культурного відродження М. Хвильовий. Театри. Оновлення театральної культури. Лесь Курбас та театр «Березіль» (1922 р.). Новий напрям в драматургії В. Винниченка, драматургія М. Куліша.

Авангардний живопис в Україні. Художники О. Богомазов, О. Екстер та ін. Монументальний живопис М. Бойчука. Новаторські пошуки художників М. Бурачека, О. Мурашка, Василя і Федора Кричевських та ін. Скульптура та архітектура. Репресії 30-40-х рр.

Музична культура першої третини ХХ ст. - важливий етап формування національної композиторської школи (К. Стеценко, Я. Степовий, М. Леонтович, М. Вериківський, Л. Ревуцький, С. Людкевич). Становлення української симфонічної школи (Б. Лятошинський). Роль львівської «празької» школи в галицькій музиці 30-х років (В. Барвінський, М. Колесса, Н. Нижанківський та ін.). Виконавська майстерність І. Паторжинського, М. Литвиненко-Вольгемут, З. Гайдай, О. Петрусенко. Музично-співацькі товариства «Горбан», «Боян», «Руська бесіда». Українізація в 20-і роки та роль товариств «Просвіти». Формування національної самосвідомості. Припинення культурного піднесення в Україні у 1932-1933 рр.: період «розстріляного відродження».

Тема 7. Розвиток українських земель у період Другої світової війни (1939-1945) рр. Культурна складова

Українське питання в міжнародній політиці напередодні Другої світової війни. Приєднання західноукраїнських земель до СРСР. Соціально-економічні перетворення.

Напад Німеччини на СРСР. Героїчна оборона Києва, Одеси, Севастополя. Битва під Москвою та крах фашистського плану блискавичної війни. Фашистський окупаційний режим в Україні. Рух опору в Україні. Радянські партизани та діяльність ОУН-УПА. Бойові дії 1943 – 1944 рр. Визволення території України від загарбників. Внесок українського народу у розгром фашистської Німеччини. Втрати України у війні. Культура в період Другої Світової війни.

Тема 8. Україна в часи відновлення народного господарства, реформування тоталітарної системи та її краху (1946-1991 рр.). Становище у сфері культури

Завершення формування території України. Труднощі і успіхи відбудови народного господарства УРСР в післявоєнний період. Особливості суспільно-політичного життя в

України у 1945 – 1953 рр. «Ждановщина» в Україні. Становище в Західній Україні у післявоєнні часи.

«Хрущовська відлига» в Україні. Спроби демократизації країни. Критика культу особи Йосипа Сталіна. «Шестидесятники». Економічні реформи 1957 р., 1965 р. та їх наслідки для України. Особливості суспільно-політичного та соціально-економічного розвитку УРСР в роки застою. Дисидентський рух 1960-х – 1970-х рр. в Україні, його основні течії та напрямки.

Проблеми і протиріччя розвитку УРСР під час перебудови 1985 – 1991 рр. Створення нової політичної ситуації в Україні на межі 1980-х – 1990-х рр. Декларація «Про державний суверенітет України». Виникнення нових партій та рухів. Особливості економічного становища.

Україна після Другої світової війни. Критика культу особи Сталіна. Реформи М. Хрушова, «політична відлига». Шестидесятники. Реформи середини 60 – х рр. Діяльність П. Шелеста, В. Щербицького. Наростання застійних явищ і русифікації, наростання екологічної небезпеки. Політичні репресії 60-70 рр. Посилення реакції у духовному житті, спотворення історії України. Розгортання правозахисного і дисидентського руху 1965 р. – перша хвиля арештів української інтелігенції, працівників культури, письменників і журналістів (літературний критик І. Світличний, художник І. Заливаха, історик В. Мороз, поет-перекладач С. Караванний) та інші. Політичні процеси у Донецьку (над групою Гаєвого, 1961), Запоріжжі (над групою Савченко, 1962), Рівно, Тернополі, Чернівцях, Луганську і Києві. Фундатори руху «шістдесятників» – Л. Костенко, І. Світличний, В. Симоненко та ін. Відлуння «шістдесятництва» у кіномистецтві. Українські «правозахисники». Пошуки національної форми в малярстві (К. Білокур); «нова фольклорна хвиля» в українській музиці 60-70-х рр. Особливості розвитку образотворчого мистецтва 70-80-х рр. Потяг інтелігенції до західних та східних релігійних течій. Активізація Української автокефальної православної церкви. Культура діаспори в цілісному українському культурному просторі.

Політична та культурно-просвітницька діяльність української творчої інтелігенції: Л. Костенко, І. Драч, І. Дзюба, Д. Павличко, М. Вінграновський, Є. Гуцал, В. Дрозд, І. Світличний, В. Симоненко. Поезія В. Стуса. Літературна творчість М. Осадчого і В. Марченка. Літературна критика та публіцистика В. Мороза і В. Чорновола. Самвидав «Гельсинська спілка». Народний рух України.

Здобутки сучасного українського кіномистецтва. «Поетичне кіно». С. Параджанов. І. Миколайчук, Л. Осика.

Кіностудія ім. О. Довженка, Одеська та Ялтинська кіностудії. Кінорежисери Т. Левчук, Г. Кохан, К. Муратова. Український культурний процес в еміграції. Празька школа української поезії (Є. Маланюк, О. Теліга). Д. Чижевський. М. Семчишин, Д. Дорошенко, Д. Антонович. Скульптурна пластика й «архітектура» О. Архипенка. Розвиток музичної культури. Національно-культурний рух в Україні у середині 80-х – на початку 90-х років та його особливості. Декларація Верховної Ради України про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України. Їх значення у формуванні національної самосвідомості українців, розвитку духовної культури. Українська державність як необхідна передумова національно-культурного відродження.

Тема 9. Україна періоду незалежності (1991-2018 рр.). Історичні особливості пошуку оптимальних моделей будівництва незалежної держави.

Культура українського народу наприкінці ХХ - початку ХХІ ст.

Політична криза в СРСР 1991 р. Прийняття «Акту проголошення незалежності України». Державотворчий процес в Україні в 1990-х рр. Леонід Кравчук та Леонід Кучма. Прийняття Конституції 1996 р. Курс переходу до ринкових економічних відносин в країні та його реалізація. Економічна криза 1990-х рр. та її причини. Економічні перетворення на початку ХХІ ст. в Україні.

Вибори 2004 р. та політична криза в Україні. Президент В. Ющенко, діяльність його урядів. Президент В. Янукович та його урядів. Революція гідності 2013 р.: причини та наслідки. Президент О. Турчинов та його політика. Конфлікт з РФ: причини, сутність, наслідки.

Національне пробудження українського народу. Викриття злочинів тоталітаризму. Формування громадських організацій. "Товариство української мови". Народний Рух України та його роль у пробудженні національної свідомості. Реформа виборчої системи. Прийняття Декларації про державний суверенітет. Курс на утворення самостійної держави. Проголошення Акту незалежності України. Референдум і вибори Президента. Державна символіка. Стартові умови розгортання державотворчого процесу. становлення владних структур. Труднощі творення економіки. Прийняття Конституції. Характерні риси релігійного життя. Зовнішня політика.

Культура України в умовах нової соціально-політичної реальності (90–ті роки ХХ ст.). Національно-культурний рух в Україні наприкінці ХХ – початку ХХІ ст. Українська державність як необхідна передумова розвитку національної культури. Демократизація духовного життя українського народу. Зміст статусу культури, її ролі та функцій у незалежній демократичній державі. Закон Верховної Ради України "Основи законодавства України про культуру" (1992 р.). Курс українського уряду на формування національної ідентичності.

Національна культура України як засіб входження України у світовий культурний простір. Новаційні й трансформаційні тенденції у сфері духовної культури. Зростання інтересу до історії національної культури. Особливості соціокультурних процесів у незалежній Україні, їх суперечливий характер. Постмодерн в Україні. Насичення культурного життя національним і постмодерністським змістом. Формування специфічних культурних структур в окремих регіонах України.

Особливості художньої культури. Українські художні традиції та сучасність. Естетична досконалість, народність, новаційність і авангардність української художньої культури. Творчість М. Приймаченко. Риси національних традицій у творчості українських письменників: П. Загребельний, Р. Іваничук, Р. Федорів. Творчість Д. Павличка, Л. Костенко, І. Драча, В. Шевчука, М. Вінграновського, Р. Лубківського.

Явище «масової культури» в українському культурному просторі. Американізація, вестернізація й русифікація масової культури на зламі ХХ-ХХІ ст.. Нова модерністська генерація в українській літературі: О. Забужко, В. Неборак, Ю. Андрухович, С. Павличко, Ю. Покальчук, О. Ірванець.

Творчість літературних груп і об'єднань «Бу-ба-бу», «Лугосад», «Пропала грамота», «Нова дегенерація». Розвиток національних традицій у класичній музиці: композитори М. Скорик, Є. Станкович, Л. Дичко. Видатні оперні та камерні виконавці: Д. Гнатюк, Є. Мірошниченко, Г. Ципола, А. Соловьяненко, Г. Туфтіна, М. Стефюк, Д. Петриненко. Славені солісти балету: Н. Семизорова, Р. Хілько, М. Прядченко, В. Ковтун, Т. Таякіна, Л. Сморгачова, В. Писарев. Створення Української Академії танцю. Заснування міжнародного фестивалю класичного балету «Серж Лифар де ля данс». Жанрове розмаїття національної естради: концерт, шоу, ревію. Естрадні діячі: С. Ротару, О. Шарварко, Я. Табачник, М. Мозговий, Т. Повалій, Н. Матвієнко. Українські естрадні співаки – учасники міжнародного конкурсу «Євробачення». Конкурс естрадної пісні ім. В. Івасюка. Традиції й новації в сучасному українському театральному мистецтві. Постаті видатних митців сцени: С. Данченко, А. Роговцева, М. Резнікович, В. Заклунна, Л. Кадочникова, Ю. Мажуга, Т. Назарова, Б. Ступка, С. Олексенко, Л. Хоролець, Е. Мітницький, Р. Віктюк, Ф. Стригун, З. Дехтярьова, Ж. Мельников, Н. Суржина, Ю. Чайка.

Здобутки сучасного українського кіномистецтва. Режисери О. Бійма, Ю. Ільєнко. Видатні українські кіноактори: К. Степанков, Р. Недашківська, Б. Брондуков, М. Криницина, Н. Наум. Фільми історичної тематики: «Роксолана», «Богдан Хмельницький». Мистецтвознавці та культурологи: Г. Скрипник, Ю. Станішевський, Л. Левчук, Н.

Корнієнко, В. Гайдабура, О. Мусієнко, Л. Киянівська, О. Зінкевич, М. Загайкевич, А. Терещенко, О. Чепалов, М. Черкашина-Губаренко, Т. Швачко, Н. Володимиріва, М. Гринишина, Р. Пилипчук, А. Поставна. Християнська церква і духовне оновлення українського народу в умовах розбудови суверенної Української держави. Надання мистецьким установам статусу «Національний». Поява антрепризи, меценатів, перехід на контрактну систему працевлаштування.

Дніпропетровська область у контексті української культури.

Музичні та драматичні театри Дніпропетровщини. Музеї. Дніпропетровського Будинку органної та камерної музики у вигляді структури, занесеної у каталоги ЮНЕСКО. Театральні фестивалі «Січеславна», «Класика сьогодні», конкурс вокалістів ім. Б. Гмирі, фестивалі хорового мистецтва «Від Різдва до Різдва», «Дзвенять голоси Січеслава», ім. А. Штогаренка. «Музична веселка», баянного мистецтва «Кубок Кривбасу», «Дніпрова пісня» ім. А. Поставної, хореографічних досягнень «Орлятко збирає друзів». Феномен Петриківського розпису.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											Форма контролю	
	денна форма						Заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд		с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Змістовний Модуль 1. Українські землі та їх політичний і культурний розвиток у часи середньовіччя та ранньомодерну добу (IX –XVIII ст.)													
<i>Тема 1.</i> Українські землі в найдавніші часи. Давньоруська держава в IX–XIII ст. Генезис культури українського народу в IX–XIII ст.	10	2	2			6	10	2				8	
<i>Тема № 2.</i> Українські землі у Литовсько-Польську добу (XIV - перша половина XVII ст.).	10	2	2			6	10					10	У
<i>Тема № 3.</i> Визвольна війна під проводом Б.Хмельницького. Українські землі в другій половині XVII – XVIII ст. Культура Гетьманщини XVII–XVIII ст.	9		3			6	10	2				8	

Тема 4. Суспільно-політичний та культурний розвиток України в ХІХ ст.	8	2				6	10					10	ПК
Тема 5. Наддніпрянська Україна в період революційної кризи та національно-визвольних змагань (1900-1921 рр.). Культурний простір модерного часу.	8	2				6	10		2			8	КР
Разом за змістовим модулем 1	45	8	7			30	50	4	2			44	
Змістовний Модуль 2. Радянський варіант модернізації та становлення незалежної Української держави (1921-2018 рр.). Розвиток культури.													
Тема 6. Радянський варіант модернізації (1921-1939 рр.). Культурні перетворення міжвоєнного часу: досягнення та проблеми	11	2	2			7	10	2				8	
Тема 7. Розвиток українських земель у період Другої світової війни 1939-1945 рр. Культурна складова	11	2	2			7	10					10	У
Тема № 8. Тема 8. Україна в часи відновлення народного господарства, реформування тоталітарної системи та її краху (1946-1991 рр.). Становище у сфері культури	12	2	3			7	10					10	
Тема 9. Україна періоду незалежності (1991-2018 рр.). Історичні особливості пошуку оптимальних моделей будівництва незалежної держави. Культура українського народу наприкінці ХХ - початку ХХІ ст.	11	2				9	10		2			8	ПК
Разом за змістовим модулем 2	46	8	7			30	40	2	2			36	

Всього	90	16	14		60	90	6	4		80	
---------------	-----------	-----------	-----------	--	-----------	-----------	----------	----------	--	-----------	--

Форми контролю: усне опитування – У
контрольні роботи – КР
перевірка конспектів – ПК

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	<i>Тема 1.</i> Українські землі в найдавніші часи. Давньоруська держава в IX-XIII ст. Генезис культури українського народу в IX-XIII ст.	2		
2	<i>Тема № 2.</i> Українські землі у Литовсько-Польську добу (XIV - перша половина XVII ст.).	2		2/-
3	<i>Тема № 3.</i> Визвольна війна під проводом Б.Хмельницького. Українські землі в другій половині XVII – XVIII ст. Культура Гетьманщини XVII–XVIII ст.			2/-
4	<i>Тема 4.</i> Суспільно-політичний та культурний розвиток України в XIX ст.	2		2/-
5	<i>Тема 5.</i> Наддніпрянська Україна в період революційної кризи та національно-визвольних змагань (1900-1921 рр.). Культурний простір модерного часу.	2		2/-
6	<i>Тема 6.</i> Радянський варіант модернізації (1921-1939 рр.). Культурні перетворення міжвоєнного часу: досягнення та проблеми	2		2/-
7	<i>Тема 7.</i> Розвиток українських земель у період Другої світової війни 1939-1945 рр. Культурна складова	2		2/-
8	<i>Тема № 8.</i> Тема 8. Україна в часи відновлення народного господарства, реформування тоталітарної системи та її краху (1946-1991 рр.). Становище у сфері культури	2		2/2
9	<i>Тема 9.</i> Україна періоду незалежності (1991-2018 рр.). Історичні особливості пошуку оптимальних моделей будівництва незалежної держави. Культура українського народу наприкінці XX - початку XXI ст.	2		2/-
Усього годин		16	6	32/12

7. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	<i>Тема 1.</i> Українські землі в найдавніші часи. Давньоруська держава в IX-XIII ст. Генезис культури українського народу в IX-XIII ст.	2		2/-
2	<i>Тема № 2.</i> Українські землі у Литовсько-Польську добу (XIV - перша половина XVII ст.).	2		2/-

3	Тема № 3. Визвольна війна під проводом Б.Хмельницького. Українські землі в другій половині XVII – XVIII ст. Культура Гетьманщини XVII–XVIII ст.	3		2/-
4	Тема 5. Наддніпрянська Україна в період революційної кризи та національно-визвольних змагань (1900-1921 рр.). Культурний простір модерного часу.		2	
5	Тема 6. Радянський варіант модернізації (1921-1939 рр.). Культурні перетворення міжвоєнного часу: досягнення та проблеми	2		2/-
6	Тема 7. Розвиток українських земель у період Другої світової війни 1939-1945 рр. Культурна складова	2	2	2/4
7	Тема № 8. Тема 8. Україна в часи відновлення народного господарства, реформування тоталітарної системи та її краху (1946-1991 рр.). Становище у сфері культури	3		2/-
8	Тема 9. Україна періоду незалежності (1991-2018 рр.). Історичні особливості пошуку оптимальних моделей будівництва незалежної держави. Культура українського народу наприкінці ХХ - початку ХХІ ст.		2	-/4
Усього годин		14	4	14/8

8. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Спроби знищення української державності в часи СРСР, процеси системної дезінтеграції у часи перебудови, державотворчі процеси в незалежній Україні.	2		2
2	Місьцеве самоврядування в умовах децентралізації.	2		2
3	Зародження правової системи на українських землях: розвиток писемного права в Київській державі	2		2
4	Сучасні політичні партії, їх вплив на громадянську думку населення, провідна діяльність та політична орієнтація.	2		2
5	Дослідники формування української ментальності: Г.Сковорода, П.Юркевич, М.Грушевський, М.Костомаров, В.Липинський, А.Шептицький, тощо.	2		2
6	Сучасний розвиток українського суспільства. Формування нової української еліти.	2	2	2/4
7	Етнічне розмаїття в сучасній Україні.	2	2	2/4
Усього годин		14	4	

9. Теми лабораторних занять (не передбачено)

10. Самостійна робота (питання для розгорнутої відповіді)

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах		Максим. кіл-ть балів
		Денна форма	Заочна форма	
1	Яка форма державотворення в історії українських земель вам імпонує найбільше, чому?		1	-/2
2	Які форми і методи державного регулювання ви бачите в Україні сьогодні?	2	3	2/3
3	Як ви особисто можете вплинути на формування тієї державної системи в Україні, яку вважаєте найкращою.	2	3	2/3
4	Що для вас самоврядування?	2	3	2/3
5	Чи хотіли би спробувати себе в органах місцевого самоврядування? Що особисто ви могли б запропонувати?	2	3	2/3
6	На вашу думку чи дотримуються правових норм в Україні? Приклади з вашого життя.	2	3	2/3
7	Провокаційне питання: чи імпонує Вам певна партія або політична парадигма? Чому?	3	3	3/3
8	Давайте придумаємо свою партію, її програму та засади.	3	3	3/3
9	На вашу думку, що впливає на формування менталітету сучасного українця?	3	3	3/3
10	Чи існує на сьогодні ментальність окремої держави взагалі?	3	3	3/3
11	На вашу думку, чи може «кухарка» керувати державою?	3	3	3/3
12	Де ваше місце в шаблях сучасного українського соціуму?	3	3	3/3
13	Класовість суспільства сьогодні: існує чи зникла?	2	3	2/3
14	Чи існує для вас проблема ксенофобії?	2	3	2/3
15	Тест Богардуса на визначення рівня ксенофобії: ваша думка після проходження?	2	3	2/3
16	Якою ви вбачаєте релігійну ситуацію в Україні?	2	3	2/3
17	Чи впливає релігійні вподобання на політичні та соціально-культурні процеси в Україні?	2	3	2/3
18	Яке ваше особисте ставлення до релігії?	2	3	2/3
19	Чи хотіли би ви емігрувати з України? Чому?	2	3	2/3
20	На вашу думку, чи є еміграція проблемою для України?	2	3	2/3
21	Чи потрібно взагалі зберігати етнічну культуру? Навіщо?	2	3	2/3
22	Новий світанок: як метамодерн захоплює світ?	2	3	2/3
23	На вашу думку, є спортивна сфера важливою при формуванні ментальності?	2	3	2/3
24	Яким, на вашу думку, може бути національний вид спорту для Українців?	2	3	2/3
25	На вашу думку, який освітній досвід можна використовувати сьогодні?	2	3	2/3

26	Які проблеми вищої освіти в Україні існують особисто для вас?	2	3	2/3
27	Що для вас катастрофа на Чорнобильській АЕС?	2	3	2/3
28	Який вид енергетики, на вашу думку, є найбільш доцільним для використання в Україні?	2	3	2/3
Усього годин		60	80	60/80

11. Індивідуальні навчально-дослідні та науково-дослідні завдання

Тематика есе:

1. На вашу думку, наскільки музика впливає на суспільний розвиток?
2. Наведіть приклад впливу політичних пісень та гімнів в контексті історичних подій.
3. Чи можливе існування світового суспільства без військової агресії?
4. Яка роль педагога/освітянина в припиненні військових сутичок?
5. Внесок національних меншин у розвиток науки та культури України (можна обрати будь-яку особистість)

12. Методи навчання:

Загальні:

1. **Словесні** методи навчання: евристична бесіда; акроматичне пояснення (індукція, дедукція, традукція), розповідь, лекція, інструктаж, робота з підручником.
2. **Наочні** методи навчання: ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження.
3. **Практичні** методи навчання: вправи, практичні й дослідні роботи.
4. **Активні** методи навчання: сократівська бесіда, дискусія, cooperative learning, імітаційно-діяльнісні ігри, психодрама, кейс-стаді (метод ситуацій).
5. **Методи інформаційно-телекомунікаційних технологій:** LMS (Learning Management System) програмні додатки для адміністрування навчальних курсів в рамках дистанційного навчання (Classroom, Prometheus, Quizlet, Udemy, EdX, Coursera, Brainly, Khan Academy, CK-12). WhatsApp, Viber, Telegram.

За характером пізнавальної діяльності:

- 1) *пояснювально-ілюстративний* (інформаційно-рецептивний) метод: викладач організує сприймання та усвідомлення учнями інформації, а студенти здійснюють сприймання (рецепцію), осмислення і запам'ятовування її;
- 2) *репродуктивний*: викладач дає завдання, у процесі виконання якого студенти здобувають уміння застосовувати знання за зразком;
- 3) *проблемного виконання*: викладач формулює проблему і вирішує її, студенти стежать за ходом творчого пошуку (студентам подається своєрідний еталон творчого мислення);
- 4) *частково-пошуковий* (евристичний): викладач формулює проблему, поетапне вирішення якої здійснюють студенти під його керівництвом (при цьому відбувається поєднання репродуктивної та творчої діяльності студентів);
- 5) *дослідницький*: викладач ставить перед студентами проблему, і ті вирішують її самостійно, висуваючи ідеї, перевіряючи їх, підбираючи для цього необхідні джерела інформації, прилади, матеріали тощо.

Методи навчання відповідно до програмних результатів:

- ПРН 3** – навчальна дискусія; робота в малих групах, «займи позицію»; есе;
- ПРН 10** - лекція, навчальна дискусія, інструктаж; індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «акваріум», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», «навчаючись-учусь»; презентація;
- ПРН 13** – лекція, проблемне навчання, портфоліо; робота в малих групах; демонстрація,

презентація;

ПРН 17 – індивідуальні роботи, метод проектів; «коло ідей», «мозковий штурм», «метод Прес», «займи позицію», рольова гра, імітація, «ток-шоу»;
дерево рішень, асоціативний куш, таблиця «З-Х-Д», тричастинний щоденник, есе;

13. Методи контролю

- оцінка вирішення типових завдань;
- критерійно-орієнтовані тести по окремих розділах дисципліни і дисципліні в цілому;
- письмові контрольні роботи;
- усне опитування під час занять;
- оцінка рефератів по окремих розділах дисципліни з використанням монографічної і періодичної літератури;
- дистанційний контроль;
- підсумковий тест / залік.

14. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Поточне оцінювання та самостійна робота (денне)																Підсумковий	Сума балів		
Змістовний модуль 1					Змістовний модуль 2					Змістовний модуль 3									
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	T 15	T 16	40	100		
Поточний контроль																			
2	3	2	2	3	3	2	3	2	3	2	3	2	3						
Контроль самостійної роботи																			
			7					7					7						

Поточне оцінювання та самостійна робота (заочна)																Підсумковий тест	Сума		
Змістовний модуль 1				Змістовний модуль 2					Змістовний модуль 3										
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7	T 8	T 9	T 10	T 11	T 12	T 13	T 14	T 15	T 16	40	100		
Поточний контроль																			
2	2	3	3	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2						
Контроль самостійної роботи																			
			10					10					10						

15. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90–100	A	відмінно	зараховано
83–89	B	добре	
75–82	C		
68–74	D		
60–67	E	задовільно	

35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0–34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ І ВМІНЬ:

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Відмінно	90–100	A

ставиться, якщо студент:

- ґрунтовно і повно відтворює вивчений матеріал;
- виявляє повне розуміння матеріалу, обґрунтовує свої думки, застосовує знання на практиці, наводить необхідні приклади не тільки за підручником, а й самостійно складені;
- викладає матеріал послідовно і правильно з точки зору норм літературної мови.
- вміє застосовувати його для вирішення конкретних професійних завдань.

Оцінка «відмінно» виставляється студентам, які засвоїли взаємозв'язок основних понять дисципліни і професії, яку вони набувають, виявили творчі здібності і використовують їх при вивченні навчально-програмного матеріалу. Відмінному рівню відповідає правильна й вичерпна відповідь на поставлене питання, в якій студент показав усебічне системне знання програмного матеріалу; засвоєння основної та додаткової літератури; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами, вивчення яких передбачено програмами дисциплін; уміння аргументувати своє ставлення до відповідних категорій, залежностей та явищ.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Добре	83–89	B
	75–82	C

ставиться, якщо студент дає відповідь, що задовольняє тим же вимогам, що й оцінка “5”, але допускає деякі помилки, які сам виправляє після зауваження викладача, та поодинокі недоліки в послідовності викладу матеріалу і мовленнєвому оформленні.

Оцінка «дуже добре» (83–89 балів, B) – вище середнього рівня з кількома помилками – виставляється студентам, які повністю опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою. Оцінка «добре» виставляється студентам, які показують систематичний характер знань з дисципліни і вміють самостійно поповнювати свої знання протягом всього навчання;

Оцінка «добре» (75–82 бали, C) – виставляється студентам, які опанували навчально-програмний матеріал, успішно виконали завдання, передбачені програмою, засвоїли основну літературу, яка рекомендована програмою; таким чином, робота студентами виконана, але з певною кількістю помилок.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Задовільно	68–74	D
	60–67	E

ставиться, якщо студент виявляє знання і розуміння основних положень даної теми, але:

- відтворює матеріал не досить повно і допускає помилки у формулюванні правил;
- не вміє глибоко і переконливо обґрунтовувати свої думки і відчуває труднощі під час добору прикладів;

– відтворює матеріал непослідовно і допускає помилки в мовленнєвому оформленні.

Оцінка «задовільно» (68–74 бали, D) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, виконують завдання непогано, але зі значною кількістю помилок, ознайомлені з основною літературою, яка рекомендована програмою. Задовільному рівню відповідає у цілому правильна відповідь на поставлене запитання (завдання), якщо студент показав достатній рівень знань з основного програмного матеріалу, але не спромігся переконливо аргументувати свою відповідь, помилився у використанні понятійного апарата, показав недостатні знання літературних джерел. Оцінка «задовільно» виставляється студентам, які допустили на екзамені помилки при виконанні екзаменаційних завдань, але під керівництвом викладача вони знаходять шляхи їх подолання.

Оцінка «достатньо» (60–67 балів, E) – виставляється студентам, які знають основний навчально-програмний матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії.

За національною шкалою	За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS
Незадовільно з можливістю повторного складання	35–59	FX
Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням	0–34	F

ставиться, якщо студент виявляє незнання більшої частини вивченого матеріалу відповідно розділу, допускає у формулюванні правил помилки, що спотворюють їх зміст, непослідовно і невпевнено викладає матеріал.

16. Форми поточного та підсумкового контролю успішності навчання.

Форми поточного контролю: усне опитування, письмове опитування, есе, індивідуальний проект.

Форма підсумкового контролю: залік.

17. Методичне забезпечення

- 1) навчальна програма дисципліни;
- 2) робоча навчальна програма дисципліни;
- 3) комплексна контрольна робота;
- 4) залікові матеріали;
- 5) конспекти лекцій;
- 6) інформаційно-методичне забезпечення практичних та семінарських занять;
- 7) інформаційно-методичне забезпечення самостійної роботи студентів.

18. Рекомендована література

Основна:

1. Бойко О. Новітня історія України. 2014-2019 роки. Київ : Академія, 2020. 160 с.
2. Громадські об'єднання в Україні: навч. посіб. Київ : Знання, 2007. 415 с.
3. Історія України /В.А. Качкан, В.М. Левандовський, О.Б. Величко та ін. Київ : ВСВ «Медицина», 2018. 360 с.
4. Історія України. підручник для студентів неісторичних спеціальностей вищих навчальних закладів / За редакцією д.і.н., проф. М. І. Бушина, д.і.н., проф. О. І. Гуржія. Черкаси: Український літопис. 2016. 644 с.

5. Касьянов Г.В. Сучасна історія України: проблеми, версії, міркування. Український історичний журнал, 2006, № 4. С. 4-15.
6. Лазарович М. Історія України. Навчальний посібник. Київ : Знання. 2013. 685 с.
7. Логвиненко Б. Українер. Країна зсередини. Львів : Видавництво Старого Лева 2019. 312 с.
8. Харькова Н. Історія України. Повний курс у 49 таблицях. Опорний конспект. Тернопіль : Навчальна книга - Богдан, 2018. 56 с.

Додаткова

1. Барабаш Ю. Вибрані студії. Сковорода. Гоголь. Шевченко. Київ: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія». 2007. 744 с.
2. Бовгиря А. «Слово і діло». Політичні злочини та політичний розшук в Гетьманщині XVIII ст. 2ге вид. Київ: ТОВ «Видавництво «Кліо». 2022. 256 с.
3. Гнідан О.Д. Історія української літератури. Кінець XIX – початок XX ст. У 2 – х кн. Кн. 1. – 2006. – 624с. URL: https://ukrlit.net/info/history_xix_xx/index.html
4. Гринишина М. Театр української драматургії. Сучасна та класична українська п'єса на сценах театру у 1930 –х роках. К.: Інтертехнологія. 2006. 283с.
5. Жінки та історія: Гендерні виміри повсякденного життя (1970-1980-ті роки) / Наук. ред.: О. Кісь, Т. Мелашвілі. Київ-Тбілісі: Фонд імені Гайнріха Бьолля. 2021. 62 с.
6. Левицька Н.М. Історія України. Україна у світі: історія і сучасність. Київ: Кондор. 2015. 424 с.
7. Рудницька О.П. Українське мистецтво в полікультурному просторі. Київ: ЕксОб. 2000. 200 с.
8. Українське століття (1921-2021): витоки, уроки, перспективи державотворення. Нариси / Відп. ред. В. Смолій; Наук. конс. Г. Боряк; Авт. кол.: Т. Водотика, В. Головка, Ст. Кульчицький, Л. Якубова. Київ.: ТОВ «Видавництво «Кліо». 2021. 560 с.
9. Уривалкін О.М. Хрестоматія з історії України. Київ: КНТ. 2007. 520 с.

Інформаційні ресурси

1. www.mon.gov.ua
2. [www.rada.kiev.ua /LIBRARY](http://www.rada.kiev.ua/LIBRARY)
3. www.novamova.com.ua
4. <http://operna-nmau.kiev.ua>
5. <http://opera.odessa.ua/ua/pro-teatr/istoriya/druga-jittya-odeskogoteatru-nova-udivlya/>
6. <https://www.museumsun.org/history/2/>